

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/11227 din 09.07.2024
La nr. 219 din 04.07.2024

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de Hotărâre a Parlamentului privind inițierea procedurii de lichidare a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Digitally signed by Pînzari Alexandr
Date: 2024.07.09 15:43:48 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandr PÎNZARI

Ex: Chistol C, Tel. 022 257-421

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>1455</u>		
"09"	<u>07</u>	20 <u>24</u>
Ora		

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELP24/9826 din 09.07.2024

la proiectul de hotărâre a Parlamentului privind inițierea procedurii de lichidare a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Hotărâre a Parlamentului, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul, însoțit de nota informativă a acestuia, a fost înregistrat și se regăsește pe pagina web oficială a Parlamentului, după cum urmează: <https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/7052/language/en-US/Default.aspx> Prin urmare, în procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a

transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.b) al Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei de argumentare a proiectului, finalitatea scontată a acestuia este inițierea procedurii de demitere în corpore a tuturor membrilor Consiliului de Administrație ale ANRE și transferul competențelor acestuia către o subdiviziune specializată din cadrul Ministerului Energiei.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Implementarea prevederilor propuse, poate contribui la realizarea interesului public vizat de proiect, fapt care nu este detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017), în condițiile respectării recomandărilor potrivit Capitolului III al prezentului raport de expertiză anticorupție.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota de fundamentare care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ;
- c) obiectivele urmărite și soluțiile propuse;
- d) analiza impactului de reglementare;
- e) compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE;
- f) avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ;
- h) modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent;
- i) măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ.”

Nota de argumentare urmează a fi revizuită prin prisma cerințelor ale prevederilor Legii nr.100/2017 (ajustate prin Legea nr. 49 din 21.03.2024)

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.d) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „d) *analiza impactului de reglementare*”. Nota de argumentare urmează a fi revizuită prin prisma cerințelor ale prevederilor Legii nr.100/2017 (ajustate prin Legea nr. 49 din 21.03.2024)

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

- a) *se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]*
- c) *terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]*
- e) *se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]*
- f) *se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;*

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

Prevederile proiectului presupun o reformatare amplă a cadrului normativ de reglementare a domeniului, prezumînd o reorganizare a Ministerului Energiei contrar principiilor de reglementare a activității autorităților administrației publice centrale de specialitate stabilite de prevederile Legii privind administrația publică centrală de specialitate nr.98 din 04 mai 2012. Aspectele date au fost analizate suplimentar în cadrul compartimentului III al prezentului raport de expertiză anticorupție, cu înaintarea recomandărilor de rigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului, vizează activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și Ministerului Energiei. Analiza normelor propuse, denotă unele deficiențe ce pot condiționa riscuri de corupție aferente cumulării competențelor de elaborare, control și sancționare de către Ministerul Energiei. Aspectele date au fost analizate suplimentar în cadrul compartimentului III al prezentului raport de expertiză anticorupție, cu înaintarea recomandărilor de rigoare.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -
Art.4 Art.4. – Se inițiază procedura de lichidare a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și transmiterea competențelor autorității către Ministerul Energiei.
Obiecții: Apreciind prin prisma competenței funcționale a entității vizate de proiect conform prevederilor art.12-15 al Legii cu privire la energetică nr. 174 din 21.09.2017, reținem faptul că aprobarea prevederilor art.4 în redacția propusă va determina exercitarea cumulativă de către Ministerul Energiei, a unui spectru lărgit de atribuții (cumularea competențelor de a stabili rigori, a controla aplicarea lor și de a sancționa), fapt care nu corespunde principiilor de reglementare a activității autorităților administrației publice centrale de specialitate stabilite de prevederile Legii privind administrația publică centrală de specialitate nr.98 din 04 mai 2012. Potrivit legii prenotate, administrația publică centrală de specialitate își desfășoară activitatea cu respectare principiilor: - <i>delimitării</i> funcțiilor de elaborare și de promovare a politicilor de funcțiile de implementare a acestora; - atribuirii clare a responsabilităților și competențelor, evitînd ambiguitatea, dublarea și suprapunerea acestora.

Investirea unei autorități executive cu competențe de a stabili reguli, de a verifica respectarea lor și de a pedepsi subiecții de drept pentru încălcarea acestor reguli, poate determina multiple riscuri de corupție aferente activității entității publice. Coruptibilitatea acestui element are două laturi. Pe de o parte, entitatea/agentul public poate promova sau prejudicia abuziv, cu intenții corupte, interesele anumitor persoane ținute să aplice regulile stabilite de autoritatea respectivă. Pe de altă parte, persoanele obligate să respecte regulile impuse de entitate, pot fi lesne tentate să corupă exponenții acestei autorități pentru a evita controlul sau sancționarea, deoarece toate competențele sunt cumulate de către entitate publică.

Recomandări:

Reconsiderarea sub aspect conceptual, a statutului și spectrului de atribuții atribuit în context Ministerului Energiei, cu scopul excluderii riscurilor aferente cumulării competențelor de a stabili rigori, a controla aplicarea lor și de a sancționa.

Factori de risc:

- Cumularea competențelor de a stabili rigori, a controla aplicarea lor și de a sancționa
- Concurența normelor de drept

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - obținere frauduloasă a fondurilor din asistență externă
  - influențare necorespunzătoare
  - nerespectare a regimului cadourilor
  - scurgere a informațiilor cu accesibilitate limitată
  - trafic de influență
  - abuz de serviciu
  - delapidarea fondurilor și/sau a patrimoniului
  - depășire a atribuțiilor de serviciu
  - conflict de interese și/sau favoritism
  - îmbogățire ilicită
  - utilizare neconformă a fondurilor și/sau a patrimoniului
- Legalizarea actelor de:
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu
  - conflict de interese și/sau favoritism

IV. Concluzia expertizei

Potrivit notei de argumentare a proiectului, finalitatea scontată a acestuia este inițierea procedurii de demitere în corpore a tuturor membrilor Consiliului de Administrație ale ANRE și transferul competențelor acesteia către o subdiviziune specializată din cadrul Ministerului Energiei.

Inițiativa *întrunește* exigențele prescrise de prevederile art.28 alin.(4) al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile *art.8 lit.b)* al Legii nr.239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional. Nota de argumentare urmează a fi revizuită prin prisma cerințelor ale prevederilor Legii nr.100/2017 (ajustate prin Legea nr. 49 din 21.03.2024)

Prevederile proiectului presupun o reformatare amplă a cadrului normativ de reglementare a drepturilor de autor și conexe, prezumînd o reorganizare a Ministerului Energiei contrar principiilor

de reglementare a activității autorităților administrației publice centrale de specialitate stabilite de prevederile Legii privind administrația publică centrală de specialitate nr.98 din 04 mai 2012. Analiza normelor propuse, denotă unele deficiențe ce pot condiționa riscuri de corupție aferente cumulării competențelor de elaborare, control și sancționare de către Ministerul Energiei.

Implementarea prevederilor propuse, poate contribui la realizarea interesului public vizat de proiect, fapt care nu este detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017), în condițiile respectării recomandărilor potrivit Capitolului III al prezentului raport de expertiză anticorupție.

09.07.2024

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Cristina CHISTOL , Inspector principal

Digitally signed by Chistol Cristina
Date: 2024.07.09 14:57:15 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

